

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Det internationale oliemarkeds struktur har i de senere år ændret sig, således at en stadig større del af den internationale oliehandel foregår som direkte stat til stat handel mellem de olieproducerende og de olieforbrugende lande. I forbindelse hermed er de multinationale selskabers andel af det internationale oliemarked siden 1974 faldet fra ca. 80 pct. til ca. 40 pct. og denne tendens synes efter alt at dømme at ville fortsætte.

Den stedfundne udvikling er i overensstemmelse med de olieproducerende landes politik og har fra forbrugerlandenes synsvinkel en uomgængelig karakter. Det er derfor nødvendigt at vi som andre forbrugerlande søger at tilpasse os de ændrede vilkår på det internationale oliemarked ved et statsligt engagement i olieforsyningen. Dette er allerede sket i et betragteligt antal af de lande der er medlemmer af det internationale energiagentur (IEA). Inden for IEA-landenes kreds sker den statslige deltagelse i olieforsyningen på to principielt forskellige måder. I nogle lande – herunder Grækenland og Japan – er det regeringerne selv der indkøber olien eller accepterer betingelser og vilkår for den olie der indkøbes af statsejede eller private selskaber.

I andre lande – f. eks. Østrig, Forbundsrepublikken Tyskland, Italien, Norge, Portugal, Spanien og Sverige – er det helt eller delvist statsejede selskaber der på egen hånd uden regeringens medvirken foretager indkøbet af olien og aftaler betingelser og vilkår herfor. Dette gælder også i lande uden for IEA-kredsen, som f. eks. Frankrig og Finland, der i vid udstrækning får deres olieforsyninger på denne måde.

Et statsligt engagement i oliehandelen gennem D.O.N.G.-koncernens aktiviteter vil sigte imod en spredning af indkøbene på flere lande samt i videst muligt omfang søge at basere indkøbene på langtidskontrakter.

Udviklingen på oliemarkedet efter Iran-krisen i 1979 aktualiserede overvejelserne omkring eventuel statsligt deltagelse i olieforsyningen. Med henblik

på at få tilvejebragt de nødvendige arrangementer til sikring af afsætning og distribution af den indkøbte olie blev der den 19. december 1979 indgået en samarbejdsaftale med olieselskabet Danmark A.m.b.a. og OK Olie A/S. Denne aftale er senere tiltrådt af Dansk Esso A/S, A/S Dansk Shell, BP Oliekompagniet A/S, Gulf Oil A/S, Norsk Hydro Olie A/S, Uno-X A/S, Mobil Oil A/S, Texaco A/S og Værkernes Indkøbskontor/Kommunernes Kulkontor.

Efter aftalen arrangerer D.O.N.G. A/S indkøb og transport af råolien. Aftalen åbner også mulighed for, at D.O.N.G. A/S drager omsorg for raffinering af indkøbt råolie, medens distribution og salg af de fremkomne olieprodukter primært varetages af de øvrige olieselskaber, der deltager i aftalen.

Ved den valgte model er der således etableret et direkte samarbejde med oliebranchen om den danske olieforsyning.

Omfanget af den statslige deltagelse i olieforsyningen vil løbende blive overvejet på basis af en forsyningsmæssig og kommerciel afvejning foretaget ud fra vurderinger i D.O.N.G. A/S og i de olieselskaber, der deltager i samarbejdet. Sigtet med D.O.N.G.-koncernens aktiviteter på oliehandelsområdet er således ikke at opnå en på forhånd fastlagt markedsandel. I forlængelse heraf skal det understreges, at regeringen i konsekvens af nærværende lovforslag, ikke forestiller sig en udvikling der vil indebære en strukturændring i den danske oliebranche, der går ud over hvad man almindeligvis forstår ved en blandingsøkonomi for så vidt angår forholdet mellem statslige og privatejede virksomheder.

Under den folketingsdebat, der afsluttede folketingsåret 1979–80, blev der fremsat ønske om, at der tilvejebringes et lovgrundlag for statens deltagelse i olieforsyningen. Baggrunden herfor var et ønske om at få fastlagt de principper, der skal lægges til grund for den statslige oliehandel samt et ønske om, at der foreskrives regler for, hvorledes folketinget informeres om udviklingen.